

Unaprjeđenje učinkovitosti intervencija smanjenja potražnje droga u Republici Hrvatskoj

Dijana Jerković,

Viša stručna savjetnica u Odjelu Nacionalne informacijske jedinice za droge i poslove međunarodne suradnje pri Uredu za suzbijanje zlouporabe droga

Josipa Lovorka Andreić

voditeljica Odjela za programe i strategije pri Uredu za suzbijanje zlouporabe droga

Zadar – Petrčane, 23. listopada 2013.

Sadržaj prezentacije

URED ZA
SUZBIJANJE
ZLOUPORABE
DROGA

Prevenција

- ❖ Preventivne intervencije u Hrvatskoj
- ❖ Povezanost standarda kvalitete i financiranja programa prevencije ovisnosti o drogama
- ❖ Baza programa prevencije ovisnosti o drogama u RH
- ❖ Budući koraci

Tretman

- ❖ Smjernice za psihosocijalni tretman

Resocijalizacija

- ❖ Projekt resocijalizacije

Smanjenje šteta

- ❖ Smjernice za izradu programa smanjenja šteta

URED ZA
SUZBIJANJE
ZLOUPORABE
DROGA

PREVENCIJA ZLOUPORABE DROGA

Preventivne intervencije u Hrvatskoj

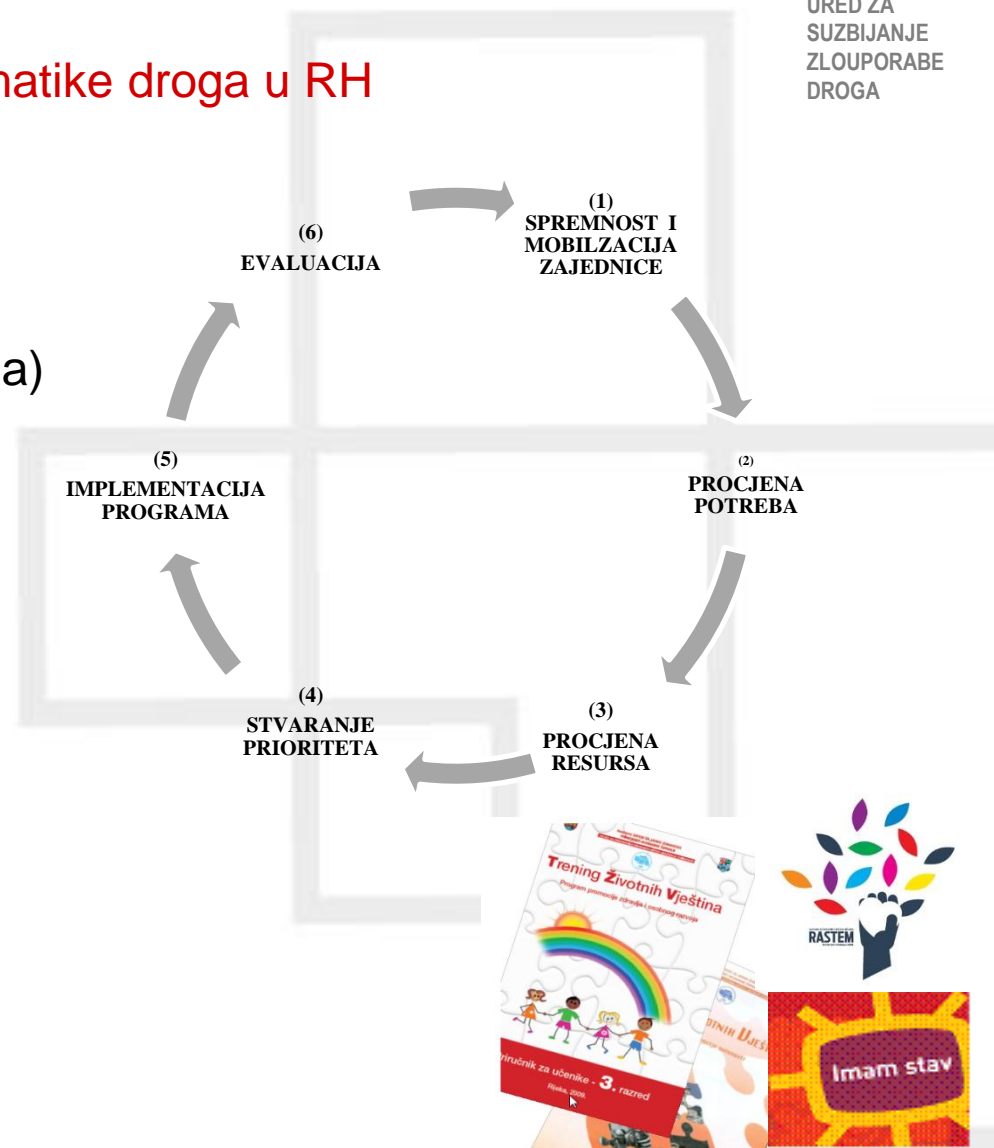
URED ZA
SUZBIJANJE
ZLOUPORABE
DROGA

- ❖ Nacionalna izvješća o stanju problematike droga u RH
 - Ranije: kratkotrajne intervencije
 - Porast programa radioničkog tipa

- ❖ Zajednice koje brinu*
(preventivni sustav temeljen na dokazima)

* Bašić, Ferić Šlehan, Kranželić Tavra, 2007a;
Bašić, Ferić Šlehan, Kranželić Tavra, 2007b;
Bašić, Grozić - Živolić, 2010

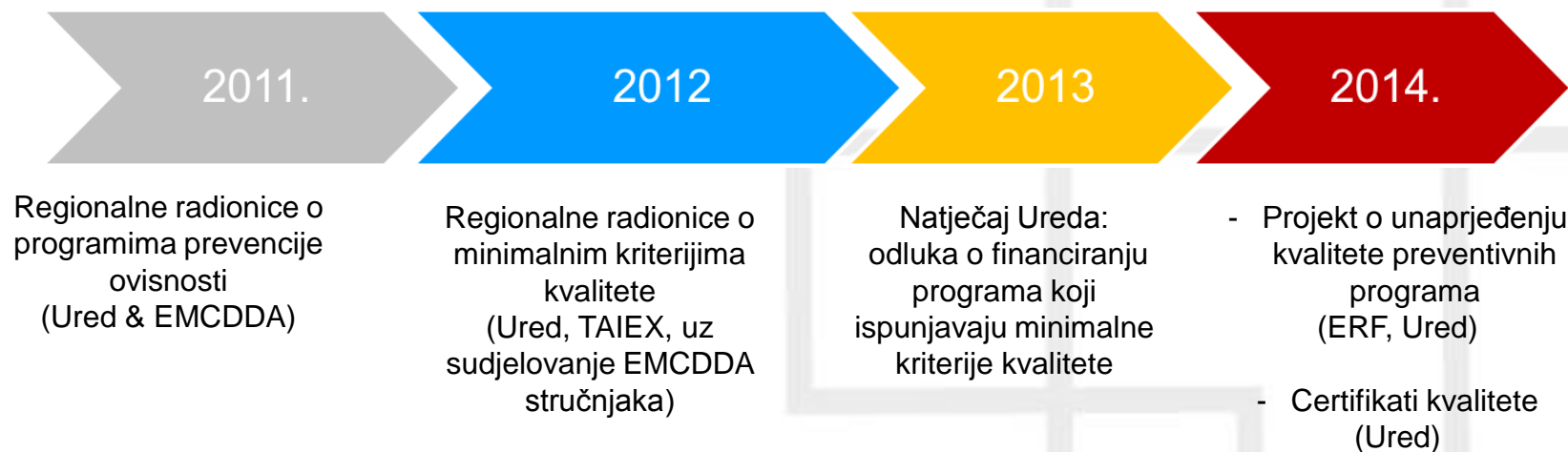
- ❖ Učinkoviti programi sa strukturiranim priručnicima
 - **Trening životnih vještina**
 - **PATHS-RASTEM**
 - **Imam stav**

Povezanost financiranja i kriterija kvalitete

URED ZA
SUZBIJANJE
ZLOUPORABE
DROGA

Baza programa prevencije ovisnosti o drogama

prijava | registracija

ŽIVIMO ŽIVOT BEZ DROGE JER DROGA UZIMA ŽIVOT

- SVI PROGRAMI
- PREVENCIJA**
- TRETMAN
- RESOCIJALIZACIJA
- SMANJENJE ŠTETA
- DOBRE PRAKSE
- PROJEKT RESOCIJALIZACIJE
- ŽUPANIJE
- ISTRAŽIVANJA

Nalazite se na javnom dijelu portala Ureda za suzbijanje zlouporabe droga. Za unos programa [prijavite se se u sustav](#).

Naziv programa

Naziv provoditelja

Razina preventivne
intervencije

Koristena metoda

Vrsta evaluacije

Ciljana skupina

Županija

Naziv programa	Razina preventivne intervencije	Vrsta evaluacije	Okruženje	Ciljana skupina	Županija	Naziv provoditelja	Godina provedbe
Mladi za mlade protiv ovisnosti U programu se provodi tzv. vršnjačka edukacija. Naime učenici završnih razreda srednje škole educiraju svoje kolege iz nižih razreda o štetnom učinku sredstava ovisnosti na zdravlje. Osim navedenog u školama provodimo i interaktivno predavanje i tribinu kroz koje razvijamo averzivne stavove prema sredstvima ovisnosti i konzumiranju istih.	Univerzalna	Evaluacija procesa	Škola	Srednja škola	Grad Zagreb	Udruga za unaprijeđenje kvalitete življenja "LET"	2012
"RAZLOZI ZA ZABRINUTOST" Upoznavanje učenika s problemima koje donosi uporaba droge.	Univerzalna	Evaluacija procesa i učinka	Škola	Osnovna škola	Brodsko-posavska	Osnovna škola "Stjepan Radić"	2012
Mjesec borbe protiv ovisnosti Edukacija učenika o štetnosti alkohola i cigareta, o pojavi novih oblika ovisnosti, uputiti učenike kako što bolje iskoristiti svoje slobodno vrijeme	Univerzalna	Evaluacija procesa	Škola	Osnovna škola	Brodsko-posavska	"Antun Matija Reljković"	2012
Nauči živjeti „Nauči živjeti“ pretpostavka je naše unutarnje motivacije da čuvamo zdravlje i izbjegavamo							

Profil Baze

❖ Ciljevi

- Kratkoročni: podizanje razine svijesti i unaprjeđenje znanja provoditelja programa; dobivanje uvida u preventivne aktivnosti
- Srednjoročni: podizanje kvalitete preventivnih programa
- Dugoročni: diseminacija učinkovitih programa prevencije ovisnosti

❖ Dostupno na: <http://www.programi.uredzadroge.hr/Public/Prevencija>

❖ Metode: osiguravanje informacija, edukacije, treninga, podrške preko sljedećih mehanizama: prijenos znanja, financijska podrška

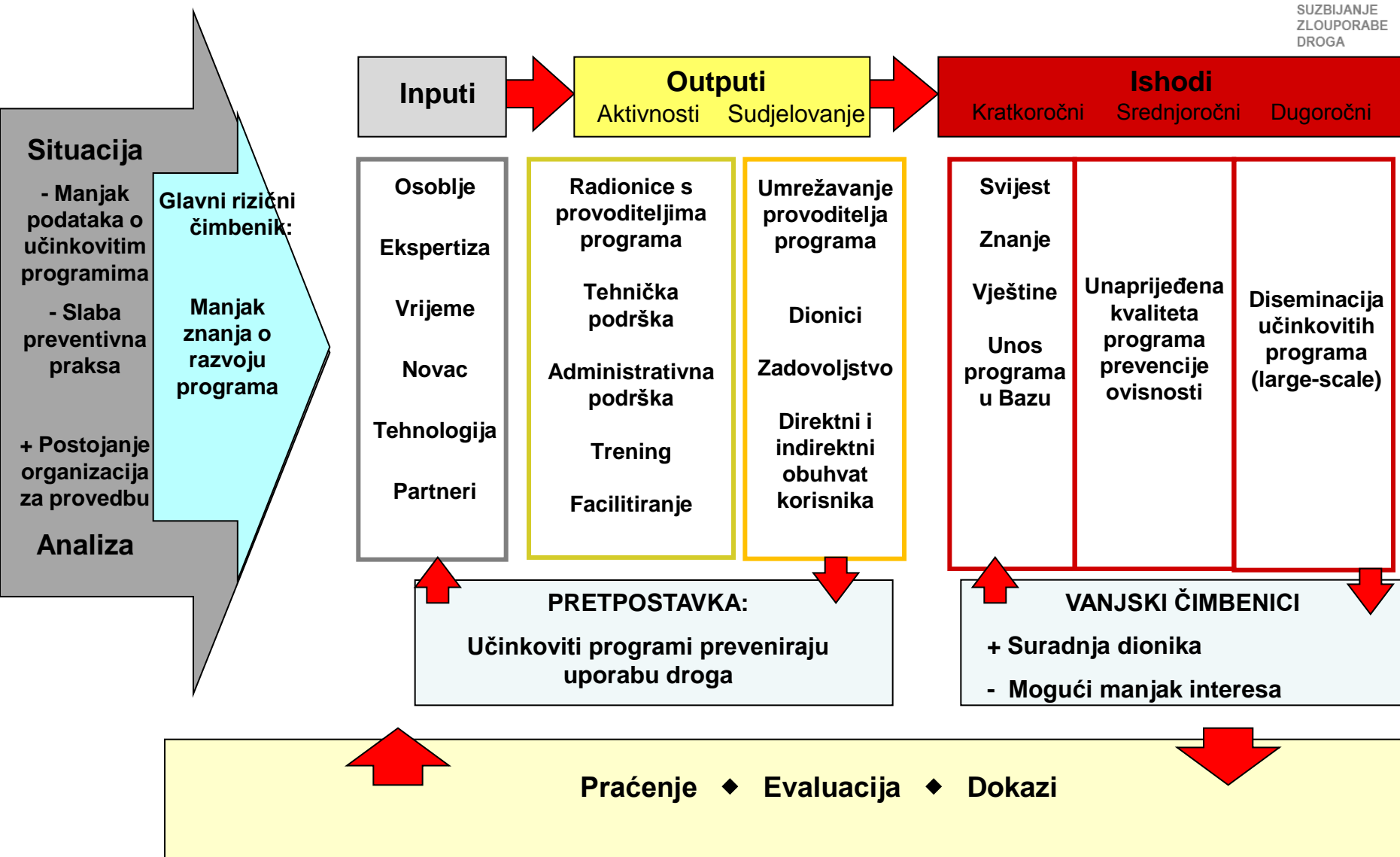
❖ Vremenski okvir:

- 2011 – diseminacija informacija o Bazi;
- 2012 – unos programa (prihvat od strane preventivne zajednice);
- 2013 – implementacijski period;
- 2014. i dalje – održivost projekta

Logički model Baze preventivnih programa

URED ZA
SUZBIJANJE
ZLOUPORABE
DROGA

Budući koraci i moguće prepreke...

OFFICE FOR
COMBATING
DRUGS ABUSE

- ❖ Motivirati provoditelje programa na unos podataka u Bazu
- ❖ Organizirati edukacije o razvoju programa i EU standardima
- ❖ Uvesti certifikate kvalitete
(minimalni kriteriji, učinkoviti programi, model programi)
- ❖ Dogovoriti kriterije za financiranja programa temeljenih na dokazima ili obećavajućih programa s ostalim tijelima ima državne uprave
- ❖ Fokusirati se na implementaciju i učinkovitost programa u „realnim” uvjetima (*Type 2 Translation Research*)

(U ovom trenutku, projekt Baze je još uvijek usmjeren na prijenos osnovnih znanja u preventivne intervencije - *Type 1 Translational Research*)

Unaprjeđenje učinkovitosti intervencija smanjenja potražnje droga u Republici Hrvatskoj

URED ZA
SUZBIJANJE
ZLOUPORABE
DROGA

- ❖ **Prevenција**
- ❖ **Tretman**
- ❖ **Smanjenje šteta**
- ❖ **Resocijalizacija**

Stanje / financijska sredstva

Uloženi naponi

Budući planovi

Unaprjeđenje učinkovitosti intervencija smanjenja potražnje droga u Republici Hrvatskoj

URED ZA
SUZBIJANJE
ZLOUPORABE
DROGA

❖ **Prevenција** ❖ **Tretman** ❖ **Smanjenje šteta** ❖ **Resocijalizacija**

Baza podataka o programima / projektima koji se provode na području suzbijanja zlouporabe droga

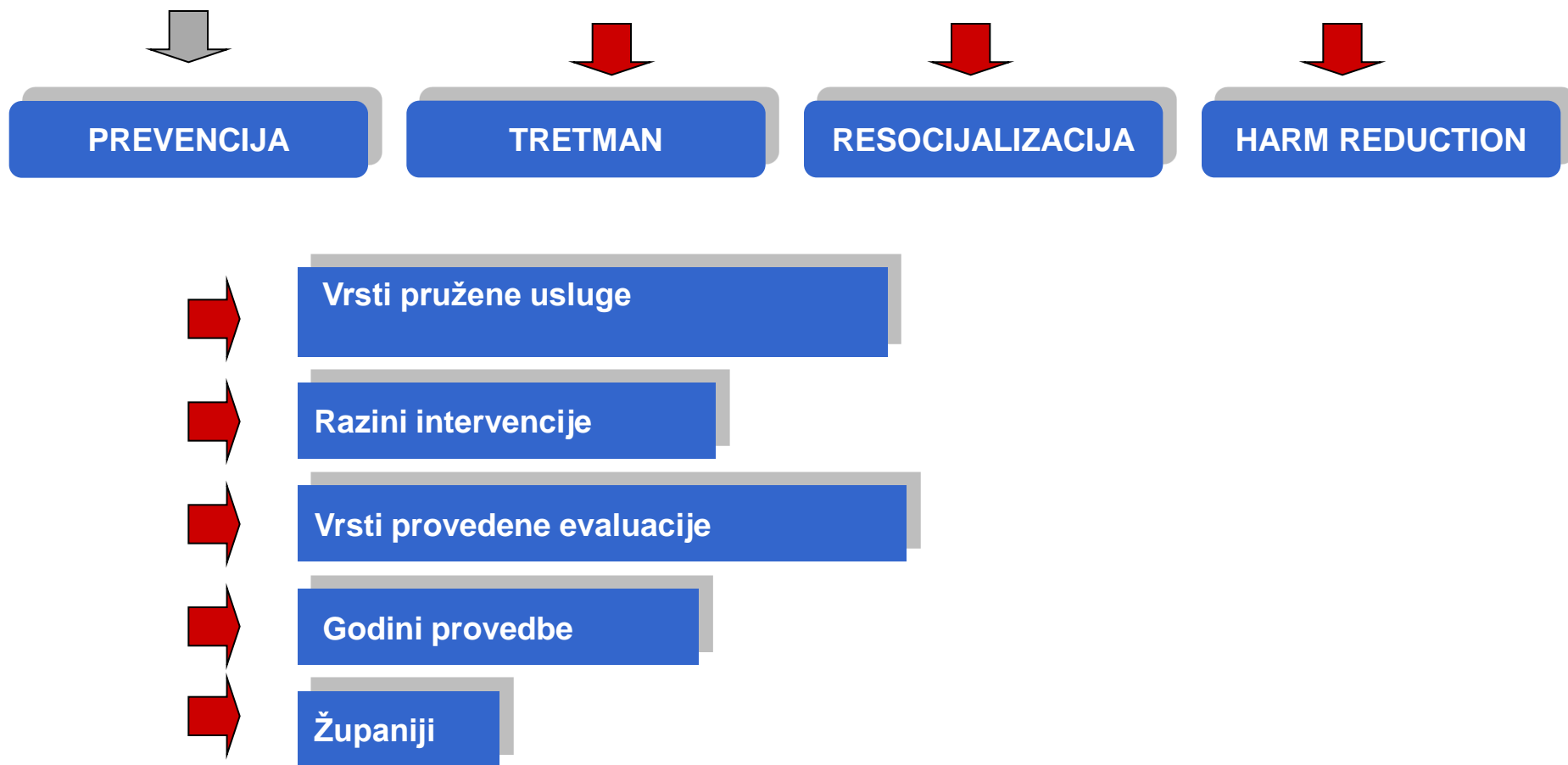
www.programi.uredzadroge.hr

Baza podataka o programima / projektima koji se provode na području suzbijanja zlouporabe droga (1/3)

- ❖ 2012. – završen projekt Ureda izrade informatičke „on-line“ baze
- ❖ **Cilj: unaprjeđenje kvalitete programa** koji se provode u području suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj i **sveobuhvatan pregled** svih programa i projekata koji se provode u RH
- ❖ **Bolju informiranost** provoditeljima programa, kreatorima politika, stručnjacima i svih zainteresiranih dionicima o provedenim aktivnostima
- ❖ **Identificiranje kvalitetnih, evaluiranih i znanstveno dokazano učinkovitih projekata / programa te**
- ❖ **predlaganje** primjera dobre prakse iz RH EMCDDA-u koji će biti uvršteni u bazu primjera najbolje europske prakse (EDDRA bazu) pri Europskom centru za praćenje droga i ovisnosti o drogama

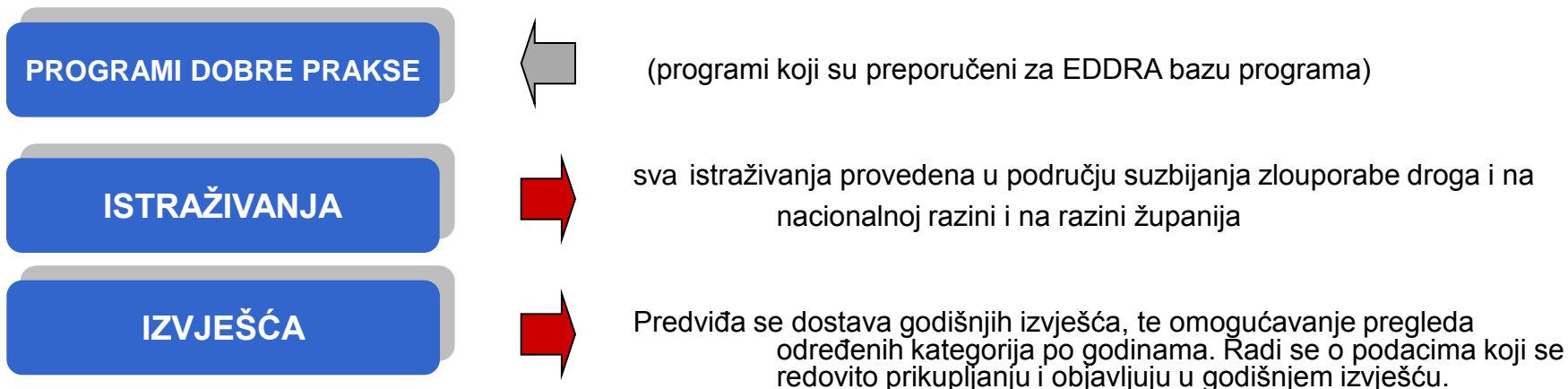
Baza podataka o programima / projektima koji se provode na području suzbijanja zlouporabe droga (2/3)

- ❖ Podaci o svim provedenim programima suzbijanja zlouporabe droga u RH **po područjima** / omogućeno pretraživanje:

Baza podataka o programima / projektima koji se provode na području suzbijanja zlouporabe droga (3/3)

❖ Dodatne kategorije:

Baza podataka o programima / projektima koji se provode na području suzbijanja zlouporabe droga

URED ZA
SUZBIJANJE
ZLOUPORABE
DROGA

Vlada Republike Hrvatske - Ured za suzbijanje zlouporabe droga

Prijavljeni korisnik: josipa.lovorka.andreic@uredzadroge.hr | odjava | promijeni lozinku

ŽIVIMO ŽIVOT BEZ DROGE
JER DROGA UZIMA ŽIVOT

POČETNA SVI PROGRAMI PREVENCIJA TRETMAN RESOCIJALIZACIJA SMANJENJE ŠTETA DOBRE PRAKSE PROJEKT RESOCIJALIZACIJE ŽUPANIJE ISTRAŽIVANJA ADMINISTRACIJA

Moj programi

- Programi za odobrenje
- Odobreni programi
- Moja izvješća
- Sva izvješća

Unos programa

- Prevenција
- Tretman
- Resocijalizacija

Naziv programa	Ispis	Područje	Institucija	Godina	Status	Kategorija	Kategoriziraj
(nema naziva)		Tretman	Ured za suzbijanje zlouporabe droga	2011	U izradi		Razina 1 Razina 2 Razina 3
(nema naziva)		Prevenција	Ured za suzbijanje zlouporabe droga	2012	U izradi		Razina 1 Razina 2 Razina 3
Harm reduction-needle exchange		Smanjenje šteta	HCK	2011	Potvrđen		Razina 1 Razina 2 Razina 3

2013. u aplikaciju podneseno preko 100 projekata dok je oko 30 odobreno i vidljivo u vanjskom sučelju

❖ Nadogradnja aplikacije u 2013./2014.

RAZINE KVALITETE

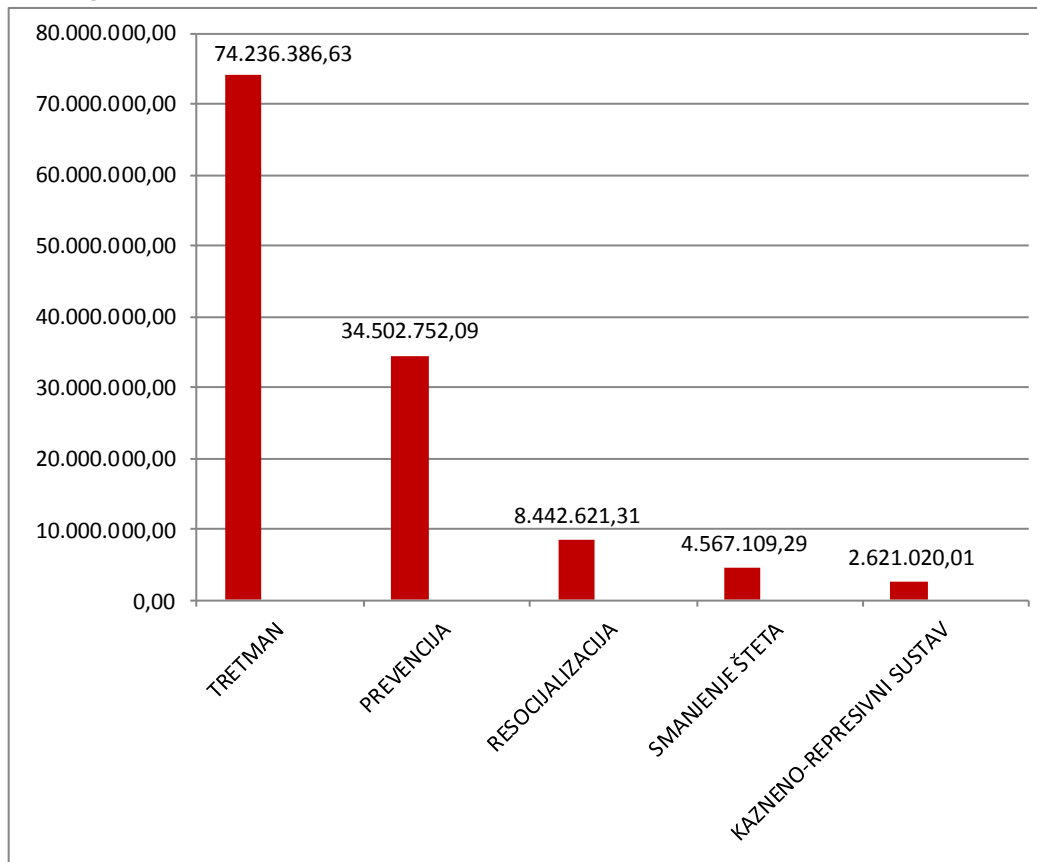

3 razne kvalitete sukladno EDDRA kriterijima i kriterijima Ureda, dodjeljivanje certifikata kvalitete – minimalni kriteriji, učinkoviti programi, model programi

❖ Certifikati kvalitete - Ured i EMCDDA jamče učinkovitost i kvalitetu programa s ciljem ostvarivanja prioriteta pri financiranju od tijela državne uprave i regionalne (područne) samouprave

Provedba programa smanjenja potražnje

Programske aktivnosti

Izvor: Istraživanje javnih troškova i uspostava sustava pokazatelja uspješnosti u području suzbijanja zlouporabe droga u RH, 2012.

Ukupni specificirani javni rashodi po skupinama aktivnosti u području suzbijanja zlouporabe droga u državnom i županijskim proračunima te financijskim planovima javnih tijela i organizacija civilnog društva u 2012. iznosili su **124.369.889,33 kune (+ 25,6%** u usporedbi s 2011.)

(60%) utrošeno je na aktivnosti tretmana (35% ↑ nego u 2011) (28%) utrošeno je na programe prevencije (14,5% ↑), (7%) na resocijalizaciju, 4% na programe smanjenja štete (3,7%) - (≤ ↓ 38% nego u 2011.) te 2% na kazneno represivni sustav.

TRETMAN

URED ZA
SUZBIJANJE
ZLOUPORABE
DROGA

Utrošena financijska sredstva na aktivnosti tretmana:

2012. - 74.236.386,63 kune (udio 59,7%) = + 35% nego 2011.

- ❖ sukladno NS i AP jedan od **ključnih ciljeva** sveukupne nacionalne politike **u području liječenja i tretmana** ovisnosti o drogama je UNAPRIJEDITI KVALITETU TRETMANA i pružiti liječenim ovisnicima optimalnu skrb i odgovarajući oblik liječenja i psihosocijalnih intervencija tijekom cijelog procesa tretmana, čemu značajno mogu doprinijeti **Smjernice**.
- ❖ Okosnica tretmana ovisnika o drogama u Hrvatskoj je farmakoterapija i psihosocijalni tretman, međutim dok za farmakoterapiju postoje Smjernice, do sada nisu postojale Smjernice za psihosocijalni tretman u zdravstvenom, socijalnom ili zatvorskom sustavu.

Unaprjeđenje kvalitete smanjenja potražnje droga u području: TRETMAN

2012. - TAIEX radionica o smjernicama za psihosocijalni tretman ovisnosti o drogama

❖ Smjernice za psihosocijalni tretman (2012./2013.)

- Sukladno NS i AP 2012. Ured osnovao SRS za izradu Smjernica za psihosocijalni tretman u zdravstvenom, socijalnom i zatvorskom sustavu u Republici Hrvatskoj.
- Vizija - temeljem dokaza definirati i standardizirati psihosocijalne intervencije u tretmanu ovisnika o drogama u zdravstvenom, socijalnom i zatvorskom sustavu Cilj: omogućiti dostupnost psihosocijalnih intervencija za ovisnike i članove njihove obitelji.
- Članovi SRS za izradu smjernica: 3 tematske skupine - psihosocijalni tretman ovisnosti o drogama u: zdravstvenom sustavu, zatvorskom sustavu i probacijskom sustavu te sustavu socijalne skrbi
- Provedena internetska javna rasprava, upućene na službena mišljenja nadležnih državnih tijela, slijedi usvajanje od strane Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH, te tri ministarstva zadužena za njihovu provedbu: Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo socijalne politike i mladih i Ministarstvo pravosuđa. Uloga Ureda - promocija Smjernica i organiziranje edukacije o istima, te pružanje stručne pomoći svim ključnim nositeljima pri njihovoj implementaciji.

❖ 2013. - TAIEX Radionica o evaluaciji programa tretmana ovisnosti o drogama

Cilj unaprijediti znanja i vještine stručnjaka uključenih u provedbu programa tretmana ovisnosti o drogama u području planiranja i provedbe evaluacije programa tretmana ovisnosti o drogama posebno u području procesne evaluacije, evaluacije učinka tretmana i evaluacije zadovoljstva klijenata.

Budući koraci - unaprjeđenje kvalitete u području

❖ TRETMAN

Procjenjivanje razine kvalitete projekata/programa unutar Baze programa - Predviđa se osnivanje stručnog Povjerenstva koje bi kvartalno procjenjivalo razinu kvalitete programa

Usvajanje Smjernica za psihosocijalni tretman

U tijeku od MSPM **izrada novog pravilnika kojim će se propisati uvjeti** pod kojima će se moći **provoditi tretman u okviru terapijskih zajednica** a isti će se donijeti u okviru **novog zakona o socijalnoj skrbi** koji je u procesu donošenja

Jedna od inicijativa - uspostavljanje stručnog tijela / povjerenstva koje bi provodilo **akreditacija programa unutar terapijskih zajednica**

SMANJENJE ŠTETA

Utrošena financijska sredstva na aktivnosti smanjenja šteta:

U odnosu na programske aktivnosti u području smanjenja šteta u 2012. utrošeno je 38% manje nego u 2011. odnosno 4.567.109,29 kuna (udio 3,7%)

❖ **Taiex – rujan 2013.**

Održan Taiex seminar s ciljem identificiranja problema i izrade smjernica u području smanjenja šteta.

Doneseni zaključci:

- razmatranje **mogućnosti kontinuiranog financiranja programa smanjenja šteta** (primjerice iz lutrijskih sredstava),
- razmatranje mogućnosti **šire uporabe Naloksona** u programima smanjenja šteta s ciljem smanjenja smrtnih slučajeva uzrokovanih predoziranje opijatima
- u suradnji s centrima za besplatno i anonimno HIV testiranje **dopuniti anketni upitnik** koji centri promjenjuju nekim **pitanjima o uporabi novih (klupskih) droga**
- potrebno **izraditi strateški dokument o programima smanjenja šteta** (smjernice ili akcijski plan)

Budući koraci - unaprjeđenje kvalitete u području

URED ZA
SUZBIJANJE
ZLOUPORABE
DROGA

❖ *Smanjenje šteta*

Osnivanje stručne radne skupine za izradu smjernica u području smanjenja šteta – u tijeku

Izrada Smjernica ili AP

Poduzimanje koraka s ciljem realizacije navedenih zaključaka

RESOCIJALIZACIJA

URED ZA
SUZBIJANJE
ZLOUPORABE
DROGA

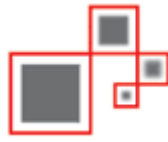
Utrošena financijska sredstva na aktivnosti resocijalizacije:

2012. Za provedbu projekta resocijalizacije utrošeno je ukupno 2.379.519,50 kn (> 62%)

Ured - Javni natječaji - jednom godišnje od 2003.

(2007. - 2012.) Ukupno utrošeno oko 8.000.000,00 kuna

- ❖ **2007. - PROJEKT RESOCIJALIZACIJE** ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja.
- ❖ **Glavni cilj** - prekvalifikacija i doškolovanje, uključivanje na tržište rada i uključivanje u društvo liječenih ovisnika.
- ❖ **Ured** za suzbijanje zlouporabe droga je osmislio Projekt, koordinira provedbom Projekta, predlaži Vladi RH njegove nadopune, vodi Zbirku osobnih podataka o korisnicima Projekta i izrađuje Izvješća o Projektu.

RESOCIJALIZACIJA

Glavni rezultati od 19. travnja 2007. do 31. prosinca 2012. godine:

- ❖ HZZ - profesionalno usmjeravanje i procjenu radne sposobnosti - **451** ovisnika, 168 liječenih ovisnika uključeno u obrazovne programe,
- ❖ **168** liječenih ovisnika ostvarilo zaposlenje i/ili koristilo poticaje za zapošljavanje.
- ❖ **218** liječenih ovisnika ostvarilo školovanje na teret MZOS
- ❖ Osnovane **3 zadruge za socijalno-zadružno poduzetništvo** liječenih ovisnika koje zapošljavaju ukupno 20-tak liječenih ovisnika
- ❖ Udruge pružile neki oblik pomoći pri resocijalizaciji za oko 3000 liječenih ovisnika.
- ❖ Održane brojne regionalne radionice s ciljem prezentiranja Projekta
- ❖ Okrugli stol

Budući koraci - unaprjeđenje kvalitete u području

URED ZA
SUZBIJANJE
ZLOUPORABE
DROGA

❖ RESOCIJALIZACIJA

2013. - 2014. planira se provedba EVALUACIJE provedbe Projekta resocijalizacije te se očekuje ocjena učinkovitosti iz perspektive korisnika projekta, pružatelja usluga i poslodavaca

U ožujku 2014. povodom četverogodišnjeg ulaska Hrvatske u Komisiju za opojne droge pri UN-u (CND) predviđa se održavanje side-eventa – promotivni kratki film/reportaža i popratni promo materijali o provedbi Projekta s obzirom na specifičnost u odnosu na regiju

U jesen 2014. predviđa se organizacija Konferencije o Projektu resocijalizacije s međunarodnim sudjelovanjem

Krajem 2013. edukacija iz područja evaluacije za sve organizacije civilnog društva financirane u 2013. (27) u suradnji s ERF

URED ZA
SUZBIJANJE
ZLOUPORABE
DROGA

Zahvaljujemo na pozornosti!

dijana.jerkovic@uredzadroge.hr

josipa.lovorka.andreic@uredzadroge.hr

